

**НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
КАФЕДРА ХІМІЇ ТА ФАРМАЦІЇ**

«Затверджую»

Ректор НДУ імені Миколи Гоголя

Олександр САМОЙЛЕНКО

Сергій 2022 року

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Освітній рівень: магістр

Освітньо-професійна програма: Фармація, промислова фармація

Спеціальність: 226 Фармація, промислова фармація

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Форма навчання: денна

Методичні рекомендації щодо написання та оформлення кваліфікаційної роботи для магістрів спеціальності **226 Фармація, промислова фармація**. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 33 с.

Укладачі програми:

д.фарм.н., професор Федченкова Ю.А.,

д.фарм.н., професор Демченко А.М.,

д.х.н., професор Суховєєв В.В.,

д.мед.н., професор Потебня Г.П.,

к.х.н., доцент Москаленко О.В.,

к.х.н., доцент Циганков С.А.

Рекомендовано кафедрою **хімії та фармації**,
протокол № 1 від 04.08.2022 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Загальні положення до написання кваліфікаційної роботи	4
Зміст, структура та обсяг кваліфікаційної роботи	5
Основні етапи й особливості організації підготовки кваліфікаційної роботи.....	8
Права та обов'язки здобувача вищої освіти	9
Права та обов'язки наукового керівника	10
Оформлення кваліфікаційної роботи	11
Підготовка здобувача до захисту	14
Захист кваліфікаційної роботи	15
Оцінювання кваліфікаційної роботи	17
Використані джерела інформації	18
Додатки	19

ВСТУП

Зростання обсягів інформації у всіх галузях життєдіяльності людини і суспільства потребує інтенсифікації творчої праці. Тому важливо залучити студентів, майбутніх висококваліфікованих фахівців до самостійного творчого процесу, прищепити їм навички та вміння пошуку, збору, аналізу й узагальнення корисної інформації. При цьому розкрити їм принципи, методи, техніку та технологію науково-методичної роботи.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про вищу освіту» другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності [1].

Підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти до наукової діяльності відбувається не лише в процесі вивчення навчальних дисциплін, що відображені в навчальному плані та освітньо-професійній програмі Фармація, промислова фармація другого (магістерського) рівня вищої освіти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, а й при виконанні кваліфікаційної роботи.

Загальний порядок організації написання та захисту кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя визначається на основі вимог Закону України «Про вищу освіту» та положень:

«Положення про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя» [2], [3],

«Положення про підсумкову атестацію здобувачів вищої освіти та порядок створення і організацію роботи екзаменаційних комісій у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя» [4],

«Положення про випуск кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Ніжинського державного університету імені Миколи» [5].

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Відповідно до положення [4], «Кваліфікаційна робота бакалавра і магістра є самостійним теоретико-прикладним науковим дослідженням здобувача вищої освіти, що виконується відповідно до навчального плану на завершальному етапі навчання за освітньою програмою певного освітнього рівня і передбачає: а) систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих та інших завдань; б) розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за ОПП Фармація, промислова фармація є самостійним дослідженням (розробкою) наукової проблеми. Вона є видом академічної роботи, що систематизує набуті здобувачем знання та вміння зі спеціальності 226 Фармація, промислова фармація. Кваліфікаційна робота магістра передбачає проведення наукових досліджень (творчих розробок) із проблем в галузі фармації відповідно до спеціальності 226 Фармація, промислова фармація. Відповідно до положення [4], екзаменаційній комісії обов'язково подаються матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи – друківані статті тощо.

Написання кваліфікаційної роботи має на меті оволодіння здобувачами інтегрованою здатністю розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі фармації або у

процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Відповідно до положення [4], виконання кваліфікаційної роботи на здобуття кваліфікації магістр передбачає:

- поглиблення, систематизацію та закріплення отриманих за час навчання загальних та фахових компетентностей здобувача;
- розвиток здатності обирати й аналізувати наукову або практичну проблему, робити висновки й узагальнення, застосовувати знання для вирішення конкретних наукових, виробничих та інших завдань, обґрунтовувати конкретні рекомендації, які можуть мати теоретичний і/або практичний характер;
- напрацювання й розвиток навичок самостійної роботи і творчого пошуку, в тому числі в умовах, що змінюються;
- оволодіння методикою наукових досліджень та експерименту відповідно до спеціальності 226 Фармація, промислова фармація;
- визначення рівня підготовленості випускника до майбутньої професійної діяльності, самовдосконалення й продовження навчання для здобуття наступного рівня вищої освіти.

ЗМІСТ, СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У кваліфікаційній роботі розкривається сутність і актуальність проблеми, що розглядається, вказується ступінь її наукової дослідженості, обґрунтовуються елементи наукової новизни та практична значимість. Проблема розглядається всебічно на основі аналізу літератури, наукових джерел, вивчених фактів і явищ, даних експерименту та ін.

Кваліфікаційна робота повинна [4]:

- показати рівень спеціальної підготовки здобувача вищої освіти, що має відповідати кваліфікаційним вимогам освітньо-професійної програми Фармація, промислова фармація другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 226 Фармація, промислова фармація та здатність і вміння здобувачем застосовувати отримані знання з фахових дисциплін для вирішення практичних завдань на основі використання емпіричних і теоретичних методів дослідження;
- базуватись на застосуванні прогресивних методів досліджень;
- містити обґрунтування актуальності теми, її теоретичної та практичної цінності;
- засвідчувати самостійність і системність підходу здобувача під час виконання дослідження з конкретної проблеми;
- засвідчувати обізнаність здобувача з науковою літературою з обраної теми;
- містити аналіз різних поглядів з покликаннями на джерела (у вигляді посилань або цитувань) і обов'язкове формулювання аргументованої авторської позиції щодо порушених у роботі дискусійних питань;
- повністю розкривати тему дослідження, містити аргументоване обґрунтування висновків і пропозицій, що становлять наукову та практичну цінність.

Структура кваліфікаційної роботи:

- титульна сторінка визначеного зразка;
- анотація та «ключові слова» (українською і англійською мовами) до однієї сторінки;
- зміст;
- перелік умовних позначень і скорочень (за необхідності);
- вступ;

- окремі розділи, що складаються з підрозділів і завершуються висновками;
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (таблиці, діаграми, ілюстрації, документи, розрахунки, методичні розробки, моделі, макети, вироби тощо – за необхідності).

У **вступі** розкривається сутність і стан розроблення наукової проблеми, до якої звертається здобувач, формулюються мета та завдання, визначаються методи та етапи дослідження, аналізується джерельна база, виокремлюються різні погляди, характеризуються тенденції в розробленні проблеми, її теоретикометодологічні аспекти; описується логіка експерименту (за необхідності) обґрунтовується необхідність подальших розвідок та ін. Обсяг вступу кваліфікаційної роботи – 4-6 сторінок. Вступ повинен мати таку структуру:

- обґрунтування актуальності теми;
- характеристика ступеня вивченості теми в спеціальній науковій літературі;
- визначення об'єкта та предмета дослідження;
- визначення мети та завдань дослідження;
- обґрунтування гіпотези дослідження (за необхідності);
- характеристика методів дослідження;
- наукова новизна отриманих результатів (за необхідності);
- обґрунтування практичного значення отриманих результатів, дані про їх апробацію, публікації тощо.

Обґрунтування **актуальності** теми – обов'язкова вимога до будь-якої кваліфікаційної роботи. Висвітлення актуальності теми повинно бути небагатослівним: достатньо в межах однієї сторінки викласти теоретичне і практичне значення розробки теми дослідження. Для того, щоб проаналізувати стан дослідження з обраної теми, автором роботи складається короткий огляд джерельної бази дослідження, завдяки якому робиться висновок, що обрана тема потребує подальшого розроблення.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження міститься у межах об'єкта. Він лише вказує на суттєві зв'язки та відношення, властивості, аспекти, функції, які є визначальними для даного дослідження. Предмет визначає тему дослідження, він також відображається у самій назві роботи.

Мета дослідження повинна відображати його кінцеві прогнозовані результати. Мета пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також його кінцевим результатом і шляхами його досягнення. Для досягнення поставленої мети дослідження здобувач визначає послідовне виконання відповідних завдань: «синтезувати», «дослідити», «проаналізувати», «узагальнити», «описати», «встановити», «удосконалити», «розвинути», «обґрунтувати», «розробити» тощо.

Завдання повинні формулюватися точно й конкретно, оскільки їх вирішення повинно визначати зміст розділів кваліфікаційної роботи.

Гіпотеза (недоведена теза, припущення, можлива відповідь на запитання) – це науково обґрунтоване припущення, що висувається для пояснення існування окремих явищ, процесів, зв'язків між ними, закономірностей та механізмів їх, яке після перевірки може виявитись дійсним або хибним. Гіпотеза має бути ймовірною відповіддю на питання, що виникають у ході дослідження, це одне з можливих рішень проблеми.

Об'єкт, предмет, мета і гіпотеза дослідження повинні бути логічно взаємоузгодженими й пов'язаними між собою та темою кваліфікаційної роботи.

Важливим етапом кваліфікаційного дослідження є вибір **методів** дослідження. Вони використовуються як інструмент, завдяки якому досягається визначена мета роботи. Під час написання кваліфікаційної роботи здобувач повинен обирати та використовувати ті методи, за допомогою яких можлива реалізація поставлених у дослідженні завдань.

У вступі також зазначається:

– **практичне значення отриманих результатів** (подаються відомості про практичне застосування одержаних результатів дослідження або рекомендації щодо їх використання);

– **особистий внесок автора** (разі використання в кваліфікаційній роботі ідей чи розробок, що належать співавторам, разом з якими були написані наукові праці, підготовлені доповіді і виконані спільні дослідження, здобувач повинен відзначити цей факт у кваліфікаційній роботі з обов'язковою вказівкою конкретного особистого внеску);

– **апробація результатів роботи** (зазначається на яких наукових заходах доповідалися результати дослідження тощо);

– **публікації** (наявність публікацій, що є підтвердженням апробації результатів наукового дослідження, є обов'язковою умовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи; зазначається кількість та назви статей у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалів і тез конференцій, у яких опубліковані результати кваліфікаційної роботи).

Основна частина повинна відповідати таким вимогам: викладений матеріал має бути поділений на окремі розділи, в яких розкривається зміст теми дослідження; у кожному розділі повинна бути завершеність змісту, головна ідея, а також тези, підтверджені покликаннями на джерела, твердження різних авторів, результати анкетувань, експериментів, аналітичних даних, практичного досвіду тощо;

– положення й твердження автора мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї;

– кожний розділ роботи необхідно завершувати висновками, а після завершення дослідження формулюються загальні висновки щодо всієї роботи в цілому;

– основна частина кваліфікаційної роботи складається, як правило, з 2-3 розділів.

Зміст розділів повинен відповідати темі кваліфікаційної роботи та повністю її розкривати. Назви розділів не повинні збігатися з назвою всієї роботи. Матеріал у розділах повинен викладатися логічно, лаконічно та аргументовано та відповідати вимогам, які ставляться до кваліфікаційних робіт.

Логічним завершенням кваліфікаційної роботи є формування **загальних висновків**. Головна їх мета – узагальнити підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони максимально відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно відобразити не тільки те позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й можливі недоліки та проблеми, а також сформулювати конкретні рекомендації та пропозиції щодо їх усунення. У висновках слід наголошувати на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтовувати достовірність результатів дослідження, викладати рекомендації щодо вирішення порушених проблеми, удосконалення підходів до їх подальшого вивчення. У стислій формі, з логічною послідовністю викладаються зроблені автором узагальнення і висновки, які в подальшому складають основу доповіді здобувача під час захисту кваліфікаційної роботи перед Екзаменаційною комісією. Обсяг висновків, як правило, становить 2-4 сторінки.

Відповідно до Положення [4], **обсяг основного тексту** кваліфікаційної роботи залежить від теми, а також специфіки галузі знань, освітньо-професійної програми та характеру дослідження (теоретичне чи прикладне). **Основна частина** повинна містити два-три розділи, кожний із яких не менше двох підрозділів. Зміст розділів має точно відповідати темі роботи, її меті та завданням. Орієнтовний обсяг основної частини магістерської кваліфікаційної роботи – 35-60 сторінок. В окремих випадках Вчена рада факультету/інституту може приймати додаткові вимоги щодо обсягу кваліфікаційних робіт з урахуванням специфіки й характеру конкретної теми та завдання для кваліфікаційної роботи.

До основного тексту не зараховуються сторінки зі списком використаних джерел, переліком умовних позначень і додатками, а також сторінки основного змісту без тексту, на яких розміщені лише таблиці, схеми, рисунки (ці сторінки входять до загального обсягу тексту роботи). Загальний обсяг тексту кваліфікаційної роботи не регламентується. Сторінки всіх складових кваліфікаційної роботи підлягають наскрізній нумерації.

ОСНОВНІ ЕТАПИ Й ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Орієнтовними етапами підготовки й захисту кваліфікаційної роботи є:

- написання здобувачем вищої освіти заяви на ім'я декана факультету/директора інституту про призначення наукового керівника (Додаток 1);
- вибір теми та схвалення її кафедрою, затвердження Вченою радою факультету/інституту;
- формування спільно з науковим керівником завдання і календарного графіка виконання роботи (Додаток 2);
- складання робочого плану кваліфікаційної роботи;
- підбір та аналіз джерел;
- збір фактичного матеріалу, проведення дослідно-пошукової роботи, написання тексту, апробація результатів на конференціях, публікація статей, тез доповідей тощо;
- узгодження з науковим керівником тексту роботи та отримання здобувачем індивідуальних консультацій, участь у семінарах для групи здобувачів, що виконують кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми;
- остаточне оформлення кваліфікаційної роботи, перевірка роботи на академічний плагіат, передання її науковому керівникові й рецензентові;
- попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі;
- передання кваліфікаційної роботи, відгуку наукового керівника, рецензій та інших супровідних документів на фахову кафедру для Екзаменаційної комісії;
- публічний захист кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією.

Здобувачеві вищої освіти надається право **обрати наукового керівника** (за особистою заявою) та **тему** кваліфікаційної роботи з рекомендованої кафедрою тематики або за пропозицією чи згодою наукового керівника – відповідно до комплексного плану наукових досліджень кафедри або індивідуального плану наукової роботи керівника. Здобувач також має право запропонувати власну тему кваліфікаційної роботи з переконливою аргументацією щодо її актуальності. Теми кваліфікаційних робіт затверджуються у вересні-жовтні останнього року навчання. За необхідності, але не пізніше ніж за один місяць до захисту, тема кваліфікаційної роботи може уточнюватися або змінюватися, про що ухвалюється відповідне рішення кафедри. Завдання для виконання кваліфікаційної роботи надає науковий керівник. Якщо кваліфікаційна робота присвячена складній (комплексній) темі, крім наукового

керівника, кафедрою може бути призначений науковий консультант. Необхідність призначення наукового консультанта має бути належно обґрунтованою.

Рецензенти кваліфікаційних робіт, як правило, призначаються з числа науково-педагогічних працівників Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, які мають наукові ступені, вчені звання. До рецензування можуть також залучатися науково-педагогічні працівники інших закладів вищої освіти із науковими ступенями і вченими званнями, а також висококваліфіковані фахівці в галузі фармації, що відповідає темі кваліфікаційної роботи. Для магістерської кваліфікаційної роботи необхідно дві рецензії: зовнішня і внутрішня.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Здобувач **зобов'язаний**:

- чітко дотримуватися графіка виконання кваліфікаційної роботи, а у випадках його порушення давати аргументовані пояснення науковому керівникові або завідувачу кафедри;
- подавати відповідно до графіка науковому керівникові текст кваліфікаційної роботи частинами та в завершеному вигляді;
- оформити кваліфікаційну роботу відповідно до Національних стандартів і технічних вимог;
- дотримуватися вимог нормативних документів щодо академічної доброчесності, персонально відповідати за наявність академічного плагиату в кваліфікаційній роботі;
- аргументовано й тактовно реагувати на зауваження наукового керівника та рецензента, давати обґрунтовані відповіді на запитання членів Екзаменаційної комісії та присутніх на публічному захисті кваліфікаційної роботи.

Здобувач має **право**:

- пропонувати власну тему кваліфікаційної роботи з обґрунтуванням її актуальності;
- обирати наукового керівника;
- порушувати питання перед кафедрою про заміну наукового керівника, якщо для цього є вагомі підстави;
- мати повний доступ до всіх інформаційних баз даних та ресурсів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, наукової бібліотеки, кафедри;
- користуватися допомогою наукового керівника в підготовці кваліфікаційної роботи відповідно до п.5.2. Положення [4] (див. обов'язки наукового керівника);
- ознайомитись із рецензіями на свою кваліфікаційну роботу до її захисту.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

Кафедри призначають наукових керівників кваліфікаційних робіт, як правило, із числа професорів та доцентів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. В окремих випадках, виходячи зі специфіки теми кваліфікаційної роботи, за погодженням із першим проректором, керівниками кваліфікаційних робіт можуть бути призначені висококваліфіковані фахівці із галузі, що відповідає темі кваліфікаційної роботи. Наукова спеціальність, вчене звання керівника, його наукові інтереси повинні відповідати тематиці кваліфікаційних робіт, для виконання яких він призначений як науковий керівник. Рішення про призначення наукового керівника кафедра приймає одночасно із затвердженням теми кваліфікаційної роботи.

Керівник кваліфікаційної роботи має наступні **обов'язки**:

- надавати здобувачеві допомогу у виборі й обґрунтуванні теми, складанні плану та визначенні етапів виконання роботи, доборі джерел та обранні методів дослідження, написанні, оформленні роботи, підготовці її до публічного захисту тощо;
- надавати допомогу у складанні індивідуального плану роботи та контролювати його виконання;
- проводити систематичні консультації для окремих здобувачів та семінари для групи здобувачів, що виконують кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми;
- протягом усього періоду виконання кваліфікаційної роботи на основі аналізу підготовлених здобувачем матеріалів контролювати цей процес та періодично інформувати кафедру про стан підготовки роботи;
- надавати допомогу здобувачеві в підготовці наукових публікацій за результатами дослідження і сприяти їх опублікуванню у фахових виданнях, матеріалах наукових конференцій, симпозіумів, круглих столів та ін.;
- створювати атмосферу академічної доброчесності при організації наукової роботи зі здобувачем;
- надати об'єктивний письмовий відгук про кваліфікаційну роботу здобувача (з висновком щодо можливості її захисту) не пізніше як за два тижні до захисту на засіданні екзаменаційної комісії.

Науковий керівник має **право**:

- ознайомитись з рецензіями на кваліфікаційну роботу здобувача до її захисту;
- брати участь у відкритому засіданні Екзаменаційної комісії, на якому захищається кваліфікаційна робота, підготовкою якої він керував.

Якщо захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним й Екзаменаційна комісія дає згоду на повторний захист роботи без зміни теми, науковий керівник надає здобувачеві необхідну допомогу в доопрацюванні роботи.

ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота відкривається титульною сторінкою, де зазначаються: повна назва закладу освіти, факультету/інституту та кафедри; тема кваліфікаційної роботи; освітньо-професійна програма; освітній рівень; прізвище, ім'я та по батькові здобувача; прізвище, ім'я та по батькові наукового керівника й рецензента (рецензентів), їх наукові ступені та вчені звання; резолюція щодо допуску до захисту (Додаток 3).

Текст кваліфікаційної роботи починається з анотації та змісту, який відображає її структуру (розділи, підрозділи тощо) із зазначенням сторінок їх розміщення.

Текст кваліфікаційної роботи друкується з одного боку сторінки аркуша формату А4. Поля на сторінках розміщуються так: ліворуч – 30 мм, праворуч – 10 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Заголовки розділів друкуються великими літерами. На одній сторінці суцільного тексту має бути 28-29 друкованих рядків, а в рядку – 58-60 знаків із проміжками між словами включно. Усі сторінки тексту нумеруються. Нумерація починається з титульної сторінки, але порядковий номер сторінки на ній не вказується; на всіх наступних він розташовується праворуч зверху. Текст кваліфікаційної роботи необхідно набирати шрифтом Times New Roman; розмір кегля – 14; інтервал між рядками – 1,5. Текст роботи не прийнято перевантажувати маркерами, курсивом, іншими шрифтами.

Повна ідентичність друкованого тексту й електронного файлу обов'язкова.

Бібліографічне оформлення роботи повинно відповідати вимогам Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 [6], (Додаток 4). Список використаних джерел розміщують у кінці роботи в алфавітному порядку.

Текст роботи має бути написаний державною мовою без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок.

Друкарські помилки, описки, які виявилися після написання кваліфікаційної роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням коректором і нанесенням правильного тексту. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Кожна **структурна частина** роботи починається з нової сторінки. Заголовки структурних частин друкуються великими літерами симетрично до набору: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ». Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Заголовки пунктів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в підбір до тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 3-4 інтервалам.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подається з використанням арабських цифр.

Усі сторінки роботи, враховуючи титульну сторінку, тези та додатки, підлягають суцільній нумерації, номер на титульній сторінці не ставиться, а на наступних сторінках проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Нумеруються тільки розділи основної частини. Зміст, вступ, висновки не нумеруються. Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ», після номера крапка не ставиться. Заголовок розділу друкується з нового рядка.

Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу за правилом: номер розділу, номер підрозділу. У кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.4.» – четвертий підрозділ другого розділу. Заголовок підрозділу наводиться у тому самому рядку.

Пункти нумеруються в межах кожного підрозділу таким чином: номер розділу, номер підрозділу, номер пункту, наприклад: «2.3.4.». Заголовок пункту наводиться у тому самому рядку, але пункт може й не мати заголовка.

У кінці назв розділів, підрозділів, пунктів крапка не ставиться.

Формули, що виносяться в окремий рядок, нумеруються в межах розділу. Наприклад, «формула (2.3)» означає «формула 3 розділу 2». Наявність підрозділів на нумерацію формул не впливає. Формули, на які немає посилань, не нумерують. Номер необхідно брати в круглі дужки та розміщувати на правому полі сторінки на рівні нижнього рядка формули, якої він стосується.

Рисунки нумеруються в межах розділу арабськими цифрами (аналогічно до формул та підрозділів) і позначаються словом «Рис.», наприклад «Рис. 1.2».

Таблиці нумеруються послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над заголовком таблиці розміщується напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.3».

Під час написання роботи здобувач має посилатися на наукові джерела, матеріали, ідеї, висновки, результати, які використовуються в роботі. Це дає можливість перевірити наведені відомості. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Якщо в роботі використовуються відомості з матеріалів з великою кількістю сторінок, тоді слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела.

Посилання в тексті роботи **на джерело** зазначається порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [2-7]...».

Якщо в тексті роботи необхідно зробити посилання на конкретні відомості, цитата наводиться в лапках, а посилання береться у квадратні дужки із зазначенням порядкового номера джерела в списку використаних джерел та відповідної сторінки. Наприклад: «... набуття наукового знання передбачає оперування фактами, які характеризують певне явище, розробку наукової гіпотези (теорії), яка пояснює те чи інше явище і постановку експерименту для доведення висунутої теорії [9, с. 37]».

Текст цитати необхідно точно відтворювати і наводити повністю, щоб не спотворити думки автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. У тексті роботи допускається непряме цитування автора (переказ, виклад думок автора своїми словами), при цьому слід точно викладати думки автора та давати відповідні посилання на джерело.

Посилання на ілюстрації в тексті роботи вказуються порядковим номером ілюстрації, наприклад «рис. 1.2».

Посилання на формули вказуються порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці роботи мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» у тексті пишуть скорочено, наприклад «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад «див. табл. 1.3».

Набір формул здійснюється лише з використанням вбудованого в Microsoft Word редактора формул, Microsoft Equation 3.0 (Вставка→Об'єкт→Створення→Microsoft Equation 3.0).

Наприклад: $x=3$ – неправильно, $x = 3$ – правильно.

Виносні формули в тексті роботи розміщуються в окремому рядку посередині сторінки. Формули, якщо вони громіздкі й складні, розташовуються на окремих рядках. Це стосується як не нумерованих формул, так і нумерованих. Декілька однотипних невеликих формул подаються в одному рядку через кому, а іноді невеликі нескладні формули розміщуються безпосередньо в тексті.

Переноси у формулі допускаються лише на знаках рівності, плюс, мінус, множення і ділення з повторенням знака у наступному рядку.

Символи та коефіцієнти, що наводяться у формулі, описуються безпосередньо під нею в тій послідовності, в якій згадуються у формулі.

Значення кожного символу або числового коефіцієнта подається з нового рядка. Перший рядок починається словом «де» без двокрапки.

Номер формули розміщується на правому боці сторінки на рівні нижнього рядка.

Ілюстративний матеріал у роботі використовується з метою більш наочного представлення результатів досліджень та їх обґрунтування. Найчастіше в роботах використовуються такі види ілюстративних матеріалів: креслення, рисунки, таблиці, діаграми, графіки, схеми, світлини. Усі ілюстрації зазначаються у тексті роботи. Назва ілюстрації розміщується відразу після її номера, внизу.

Цифровий матеріал роботи оформлюється у вигляді таблиць. Слово «Таблиця» починається з великої літери, прописується курсивом і розміщується у верхньому

правому куті сторінки, а її назва - посередині, симетрично до тексту і наводиться жирним шрифтом.

Приклад побудови таблиці

Таблиця 1.1

Назва таблиці	
Шапка	
Рядки	

Боковик Графи (колонки)

Заголовки граф мають починатися з великих літер, підзаголовки - з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків має бути не менше ніж 8 міліметрів. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблиця розміщується після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без обертання переплетеного блока рукопису або з обертанням за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. У разі перенесення таблиці на інший аркуш слово «Таблиця», її номер і назва не повторюються, далі над іншими частинами праворуч пишуться скорочено слова «Продовж. табл.» і вказується тільки номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2».

Методичні рекомендації щодо вибору мови та стилю написання наукової роботи, кваліфікаційної роботи можна знайти в роботі [7].

Кваліфікаційна робота допускається до захисту за умови, якщо її текст визнається оригінальним та не містить академічного плагіату.

Кваліфікаційна робота виконується державною мовою або мовою, що вивчається відповідно до освітньо-професійної програми.

Обов'язкова умова високої якості кваліфікаційної роботи – її науковість, чітка логіка викладу, правильність мовностилістичного оформлення. Текст повинен бути старанно вивіреним автором після комп'ютерного набору перед друком принтером. Відповідальність за достовірність використаних у роботі числових, фактичних даних, цитат тощо несе автор.

Після завершення оформлення кваліфікаційна робота підписується здобувачем на титульній сторінці, брошурується та передається науковому керівникові для відгуку.

ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧА ДО ЗАХИСТУ

Отримавши відгук наукового керівника, здобувач подає кваліфікаційну роботу на кафедру та на рецензування.

Не пізніше як за два тижні до захисту, відповідно із затвердженим графіком засідань екзаменаційної комісії, кафедра на підставі успішного передзахисту роботи із врахуванням результатів перевірки на плагіат надає рекомендацію щодо захисту кваліфікаційної роботи здобувача.

Не пізніше як за п'ять днів до захисту кваліфікаційна робота разом із рецензіями, відгуком наукового керівника передається в деканат/дирекцію для екзаменаційної комісії.

Екзаменаційній комісії можуть надаватися також інші матеріали, що характеризують наукову та практичну значущість роботи (опубліковані статті, тези

наукових доповідей за темою дослідження; акти впровадження результатів дослідження; розроблені та виготовлені здобувачем макети, моделі, пристрої тощо).

Підготовка до захисту включає також написання доповіді. Як правило її можна поділити на три частини. Перша частина доповіді ґрунтується на основних складових вступу роботи. Друга частина, найбільша в доповіді, присвячується основним результатам дослідження. Закінчується доповідь заключною частиною, яка складається по тексту висновків науково-дослідницької роботи. В ній перераховуються основні висновки роботи.

До тексту доповіді можуть бути додані додаткові матеріали (схеми, графіки, діаграми і т.п.), які необхідні для доведення положень, які висувуються і обґрунтування висновків, а також запропонованих рекомендацій.

Після того, як буде визначено та продумано структуру доповіді, варто підготувати презентацію, яка додатково проілюструє повідомлений студентом матеріал. Готуючи презентацію слід звернути увагу на вимоги щодо її підготовки. Методичні рекомендації до підготовки наукової презентації (їх оформлення та демонстрація) наведено в роботі [7].

ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі, які повністю виконали всі вимоги навчального плану.

Захист проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії.

Екзаменаційна комісія заслуховує виступ автора кваліфікаційної роботи, ознайомлюється з рецензією (рецензіями) на неї та відгуком наукового керівника.

Для виступу перед екзаменаційною комісією здобувачеві надається до десяти хвилин, що відповідає, озвученню приблизно трьох-чотирьох сторінок тексту.

Усний виступ здобувача на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, як правило, містить:

- обґрунтування актуальності теми;
- визначення мети кваліфікаційної роботи, логіки реалізації конкретних завдань;
- розкриття сутності наукової новизни, практичної значущості отриманих результатів дослідження;
- виклад висновків, рекомендацій.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний також по суті відповісти на запитання членів екзаменаційної комісії та присутніх, дати аргументовані роз'яснення щодо критичних зауважень висловлених у рецензії (рецензіях).

Під час виступу здобувач повинен продемонструвати рівень володіння матеріалом дослідження й аргументовано довести наукову та практичну цінність виконаної роботи, зокрема:

- виявити ґрунтовну обізнаність і належну ерудованість щодо обраної проблеми та предмета дослідження, в тому числі обізнаність у зарубіжних джерелах, в контексті своєї спеціальності;
- показати інноваційний характер самостійно отриманих результатів;
- поєднати виступ із використанням мультимедійних засобів, демонструванням таблиць, схем, виробів, пристроїв, установок тощо.

Робити виступ слід спокійно, зібрано та впевнено. Варто врахувати поради для доповідача, що подані в роботі [7].

Практичні поради промовцеві

- 1) З привітальним словом зверніться до Голови Екзаменаційної комісії та присутніх (наприклад: "Шановні Голово та члени Екзаменаційної комісії!

Шановні присутні!").

- 2) Представте себе, назвіть прізвище, ім'я, по-батькові, курс (наприклад: "Мене звати Самчук Катерина Олександрівна, магістрантка освітньо-професійної програми Фармація, промислова фармація).
- 3) Виразно, чітко назвіть тему кваліфікаційної роботи (наприклад: "Дозвольте мені представити вашій увазі кваліфікаційну роботу на тему...").
- 4) Змістовно розкрийте основні складові вступу роботи: актуальність роботи, сформулюйте мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження, методи дослідження та ін .
- 5) Коротко розкрийте шлях реалізації основних завдань роботи, обов'язково зробіть належні висновки та підкресліть практичну значимість вашої роботи.
- 6) Мова доповідача повинна бути ясною, грамотно точною, що робить її зрозумілою і переконливою.
- 7) Мова повинна бути також виразною, що залежить від її темпу, тональності й інтонації. Спокійна, нешвидка манера викладу завжди імponує слухачам.
- 8) Зверніть увагу на вибір одягу. Елегантність, акуратність, підтягнутість в одязі сприяє приємному враженню для присутніх.
- 9) Відповідаючи на запитання, необхідно уважно його слухати і зрозуміти зміст того, що цікавить людину, яка його поставила. Бажано на задане питання відповідати відразу, а не вислуховувати всі питання, а потім на них відповідати. При цьому потрібно враховувати, що чітка, логічна аргументована відповідь на попереднє запитання може виключити наступне.
- 10) Не забудьте подякувати аудиторії за увагу.
- 11) Пам'ятайте: доповідь має тривати до 10 хвилин.

Захист кваліфікаційних робіт – це урочиста подія для кожного її учасника, тож варто потурбуватися, щоб це дійство справді стало цікавим і корисним для всіх присутніх.

У випадку проведення атестації здобувачів із застосуванням дистанційних технологій навчання відповідно до [3] «атестація осіб на другому (магістерському) рівні вищої освіти у формі захисту кваліфікаційної роботи з використанням дистанційних технологій навчання має здійснюватися в синхронному режимі (відеоконференція). Процес атестації у формі захисту кваліфікаційної роботи повинен фіксуватися шляхом відеозапису, аудіозапису, фотофіксації тощо. Для проведення захистів кваліфікаційних робіт допускається, як альтернативу синхронному виступові, пропонувати здобувачам освіти завчасно надсилати до екзаменаційної комісії відеозаписи їхніх виступів (презентацій) так, щоб на записі було видно самого здобувача освіти, можна було однозначно ідентифікувати його особу та засвідчити факт його виступу. Запитання та відповіді до здобувача освіти обов'язково проводяться у синхронному режимі» [3, с. 7 – 8].

Документальний супровід атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання визначається документом [3, с. 8 – 9]:

«5.1. На момент захисту кваліфікаційної роботи її паперовий примірник з власноручним підписом здобувача освіти має знаходитися в екзаменаційній комісії. Його надсилання може здійснюватися засобами поштового зв'язку.

5.2. Електронний примірник кваліфікаційної роботи (перевірений на плагіат) за 7 днів до захисту має надсилатися до деканату/дирекції і передається до екзаменаційній комісії.

5.3. Якщо на момент захисту кваліфікаційної роботи Університет не одержав її підписаний здобувачем освіти паперовий примірник, то перед захистом здобувач освіти має підтвердити надсилання екзаменаційній комісії електронного примірника

кваліфікаційної роботи. Тоді на початку процедури захисту секретар екзаменаційної комісії у присутності комісії та здобувача освіти має оголосити перед виступом здобувача освіти фразу: «Чи підтверджуєте Ви, (ПІБ здобувача освіти), надсилання (дата) кваліфікаційної роботи на тему “Тема кваліфікаційної роботи” загальним обсягом (повна кількість сторінок разом з додатками) сторінок на електронну пошту (назва закладу освіти)?”». Відповідь здобувача освіти має бути зафіксована на відеозаписі захисту.

5.4. Рішення екзаменаційної комісії про результат захисту кваліфікаційної роботи набирає чинності після одержання екзаменаційною комісією примірника роботи відповідно до п. 5.1 або 5.2 цих Рекомендацій та після завершення оформлення супроводжувальних документів.

5.6. Електронні варіанти кваліфікаційних робіт передаються секретарем екзаменаційної комісії до університетського репозитарію».

ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Рішення про оцінку кваліфікаційної роботи ухвалюється на закритому засіданні екзаменаційної комісії. Оцінювання кваліфікаційної роботи здійснюється за національною шкалою та за 100-бальною шкалою Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. При оцінюванні кваліфікаційної роботи екзаменаційна комісія враховує такі основні компоненти:

1 – вагомість отриманих наукових результатів та якість оформлення кваліфікаційної роботи;

2 – презентацію та представлення результатів роботи під час офіційного захисту;

3 – оприлюднення результатів кваліфікаційної роботи.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 226 Фармація, промислова фармація.

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Вагомість отриманих наукових результатів: <ul style="list-style-type: none"> ● точність та коректність формулювань наукових положень та висновків; ● наукова новизна та практична значущість; ● актуальність обраної теми наукового дослідження; ● чіткість постановки мети та завдань кваліфікаційної роботи та повнота їх реалізації; ● адекватність обраних методів наукового дослідження; ● обсяг отриманих експериментальних даних та глибина їх інтерпретації; ● дотримання наукового стилю викладу інформації. 	до 50 балів
2.	Якість оформлення кваліфікаційної роботи відповідно до вимог пункту 6 даних методичних рекомендацій.	до 10 балів
3.	Представлення результатів кваліфікаційної роботи на офіційному захисті (якість доповіді та мультимедійної презентації, відповіді на запитання)	до 30 балів

4.	Оприлюднення результатів кваліфікаційної роботи: <ul style="list-style-type: none"> ● участь в наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт; ● наявність наукової публікації за результатами кваліфікаційної роботи (в друкованому чи електронному виданні); ● впровадження результатів наукової роботи в практику, наявність актів впровадження 	до 10 балів
	Максимальна оцінка	100 балів

Згідно Положення [4], здобувачеві, який успішно захистив кваліфікаційну роботу, за рішенням Екзаменаційної комісії присвоюється ступінь магістра, видається диплом і додаток до нього. Якщо за національною чотирибальною шкалою здобувач вищої освіти склав усі екзамени та диференційовані заліки лише з оцінками «відмінно» та «добре», з яких не менше 75% дисциплін навчального плану на «відмінно», і захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою «відмінно», йому видається диплом з відзнакою.

Назва та оцінка кваліфікаційної роботи заносяться в індивідуальний навчальний план студента, навчальну картку студента, додаток до диплома випускника.

За пропозицією екзаменаційної комісії кращі кваліфікаційні роботи відзначаються заохочувальними заходами, зокрема, наданням випускникам рекомендацій до вступу в аспірантуру тощо.

Якщо захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, екзаменаційна комісія ухвалює рішення щодо можливості повторного захисту тієї самої роботи з доопрацюванням, чи необхідності опрацювання нової теми, визначеної відповідною кафедрою. Здобувач, який не захистив кваліфікаційної роботи, допускається до повторного її захисту протягом трьох років після закінчення курсу навчання в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя.

Здобувачам, які не захищали кваліфікаційної роботи з поважної причини (підтвердженої документально), наказом ректора може бути продовжено термін навчання до закінчення терміну роботи екзаменаційної комісії з метою захисту кваліфікаційної роботи, але не більше, ніж на один рік. Не пізніше двох тижнів після останнього засідання ЕК відповідальні фахових кафедр мають завантажити електронні файли захищених кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти у репозиторій Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя і заповнити відповідні розширені анотації українською та англійською мовами.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Про вищу освіту : Закон України від 12.05.2022 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Положення про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя : затв. Наказом ректора Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя № 88 від 03.05.2018 (зі змінами від 19.09.2019). URL : http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozennia_pro_org_osv_process.pdf

3. Зміни та доповнення до Положення про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів із застосуванням дистанційних технологій навчання : затв. Наказом ректора Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя № 119 від 19.06.2020. URL : http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/zminy_osv_proc.pdf

4. Положення про випускню кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Ніжинського державного університету імені Миколи : затв. Наказом ректора Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя № 60 від 28.04.2022. URL : <http://surl.li/clxhu>.

5. Положення про підсумкову атестацію здобувачів вищої освіти та порядок створення і організацію роботи екзаменаційних комісій у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя : затв. Наказом ректора Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя № 60 від 28.04.2022. URL : http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/derz_atestazija.pdf

6. Правила оформлення списку використаних джерел при написанні наукових робіт. URL: <http://surl.li/asixs>

7. Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту кваліфікаційних (дипломних) робіт / Чорненька О.В., Барило Н.А. та ін., за заг. ред. О.В. Чорненької. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2019. 74 с.

Додаток 1
Зразок заяви

Декану/директору _

_____ (назва факультету/інституту)

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

_____ (науков. ступінь, вчене звання, ПІБ декана/директора)
студента спеціальності _____

(шифр, назва спеціальності)
ОПП _____
(назва освітньо-професійної програми повністю)
_____ факультету/інституту
(назва факультету/інституту)
_____ курсу
(курс)
денної/заочної форми навчання

(ПІБ студента)

Заява

Прошу дозволити мені виконання кваліфікаційної роботи під науковим керівництвом д.фарм.н., професора (к.фарм.н., доцента) ПІБ.

« ____ » _____ 202_ р.

Підпис

Віза наукового керівника

Декану факультету природничо-географічних і точних наук Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
канд.хім.н., доц. Сенченко Г.Г.

студента спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

ОПП Фармація, промислова фармація другого
(магістерського) рівня вищої освіти
факультету природничо-географічних і точних
наук

_____ курсу
(курс)
денної/заочної форми навчання

(ПІБ студента)

Заява

Прошу дозволити мені виконання кваліфікаційної роботи під науковим керівництвом д.фарм.н., професора (к.фарм.н., доцента) ПІБ.

« ____ » _____ 202_ р.

Підпис

Віза наукового керівника

Додаток 2

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Факультет/інститут

Кафедра

Освітній рівень _____
Освітньо-професійна
програма _____
Спеціальність _____
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ ім'я ПРІЗВИЩЕ
« _____ » _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від « _____ » _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____
 (підпис) (ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Керівник роботи _____
 (підпис) (ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Додаток 3

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Найменування факультету/інституту

Найменування кафедри

(назва освітньо-професійної
програми)
(шифр і назва спеціальності)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня _____
(освітній ступінь: бакалавр або магістр)

(назва роботи)

студента/студентки _____
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача освітнього ступеня)

Науковий керівник _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент(ти) _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(посада) (підпис) (дата) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Ніжин - рік

Додаток 4

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У ДИСЕРТАЦІЇ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p>Книги: Один автор</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
<p>Два автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.

	6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.

<p>Без автора</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
<p>Багатотомні видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.

	<p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
<p>Автореферати дисертацій</p>	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
<p>Дисертації</p>	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>

<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
<p>Архівні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.

	3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i> . Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПКБ C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Проточність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.

	<p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
<p>Бібліографічні показчики</p>	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
<p>Частина видання: книги</p>	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p>

	<p>3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формування толерантного суспільства</i> : матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Київ, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p>

	<p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<p>1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison</p>

	with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i> . 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="475 271 1444 405">1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). <li data-bbox="475 405 1444 607">2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. <li data-bbox="475 607 1444 920">3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). <li data-bbox="475 920 1444 1178">4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.